

ESEȚA ȘI SPECIFICUL ACTIVITĂȚII CONCERNELOR

Olga BANARI, studentă, Facultatea de Științe Reale Economice și ale Mediului,
Universitatea de Stat „Alecă Russo” din Bălți
Conducător științific: **Veronica GARBUZ**, dr., conf. univ.

Abstract: *This article analyzes the advantages and disadvantages of concerns, the characteristics of their activities and types of concerns exist. A concern is a form of enterprise integration for which it is typical to maintain the legal and economic independence of the participants, but taking into account the coordination of the dominant financial structures. Usually, the members of the group unite not only the economic potential, but also the efforts in the market strategy.*

The main advantage of the concern is the concentration of financial and other resources.

Keywords: *concerns, German economy, corporate unions, the form of enterprise integration.*

În economia actuală, aproape toate corporațiile mari sunt fuziuni ale mai multor companii. Ele pot avea structuri diferite, fapt care creează dificultăți pentru înțelegerea trăsăturilor lor distinctive.

Concernul este una dintre numeroasele forme de unire a întreprinderilor independente din diferite sectoare ale economiei. Toți subiecții preocupării rămân entități juridice separate. Cu toate acestea, pierd o parte din independență, deoarece devin obligați să urmeze strategia generală și politica grupului, pentru a se supune unui sistem unic de management.

Concernul este, de obicei, condus de cea mai mare companie care deține mize de control în alte organizații sau un acord de cooperare – acest tip de concern are ceva în comun cu asociațiile de tip holding. Dar un concern poate consta și din companii egale care își combină activitățile economice pe baza unui acord și a unei strategii comune de piață. Reieșind din aceasta, concernul alege un sistem unic de

management capabil să monitorizeze toate întreprinderile nu numai prin proprietate (proprietate asupra acțiunilor cu drept de vot), ci și prin management direct.

Mai presus de toate, dezvoltarea concernelor este asociată cu economia germană, deoarece legislația germană le tratează ca o formă oficială de fuziune a afacerilor. De cele mai dese ori, ele sunt denumite Asociații Europene de Companii: de exemplu, corporațiile germane „Siemens AG”, „Volkswagen AG” și „Drägerwerk AG”. În Japonia sunt răspândite următoarele concerne: „Mitsubishi Group”, „Hitachi” LTD și altele. În SUA companiile cu aceeași structură sunt denumite grupuri financiar-industriale [11].

În ultimele decenii, a existat o dezvoltare rapidă a sectorului de înaltă tehnologie, care a afectat și concernele. Dacă în secolul XX, cele mai mari companii erau angajate în principal în producția de mașini și echipamente industriale, atunci în secolul al XXI-lea accentul s-a mutat pe producția de înaltă tehnologie.

Un exemplu de concern pentru noua generație este compania chineză „Xiaomi”. Acest concern a fost creat în anul 2010 și și-a lansat activitatea prin dezvoltarea de programe pentru smartphone-uri bazate pe sistemul de operare Android. Apoi, compania a început să producă smartphone-uri, tablete și căști. Acum, Xiaomi deține mize de control în peste 200 de companii care produc produse electronice de larg consum, articole sportive, articole de uz casnic, echipamente audio, biciclete și scutere, bijuterii și multe altele sub marca proprie sau marca Xiaomi.

Inițial, toate concernele au fost formate prin combinarea întreprinderilor dintr-un lanț tehnologic: prima companie este implicată în producție, a doua este în transport, iar a treia este în vânzări. Astfel de structuri se numesc verticale.

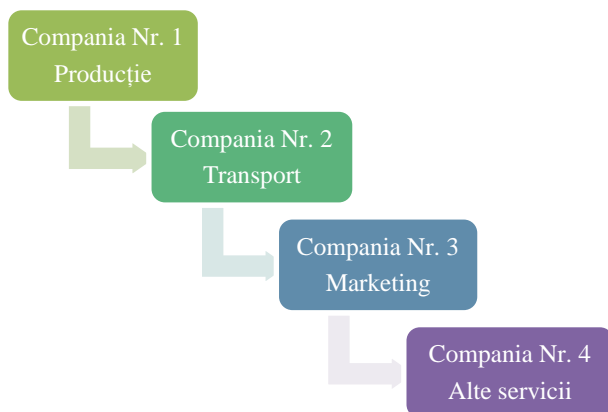


Figura 1. Structura verticală a concernului
Sursa: elaborată de autor

În a doua jumătate a secolului al XX-lea, concernele legate de integrarea orizontală au început să se răspândească, deoarece companiile mari, care au supraviețuit cu fermitate celui de-al doilea război mondial, au căutat să își diversifice afacerea. Și situația pentru acest lucru a fost mai mult decât reușită: multe companii mici s-au trezit într-o situație economică dificilă după război și au fost fie cumpărate, fie

forțate să se alăture voluntar marilor corporații, care au devenit proprietarii afacerilor din diferite industrii. Astfel, preocupările sunt împărțite în verticală (un lanț de producție) și orizontală (combinând companii din diferite industrii).

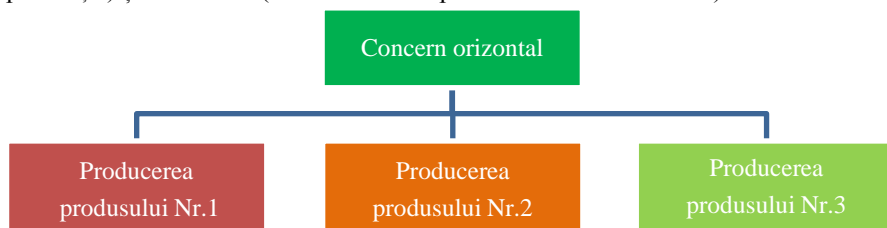


Figura 2. Structura orizontală a concernului
Sursa: elaborată de autor

Conglomeratele merită o atenție specială, deoarece ele constituie formă specială de fuziune. Un conglomerat se formează, de asemenea, prin preluarea multor firme de către o mare companie: acest termen este cel mai frecvent în Statele Unite, unde se referă la structuri care au preluat un număr mare de firme din diferite industrii într-un timp scurt. În același timp, conexiunile de producție și vânzări sunt stabilite prin fuzionarea în continuare a companiilor sub o singură marcă.

Din punctul de vedere al sistemului de participare la capital, este posibil să se facă distincția: sub forma companiilor materne și filiale și a societăților, adică create în așa fel, încât unii membri efectuează un schimb reciproc de acțiuni (astfel toți membrii concernului au o influență reciprocă asupra politicii desfășurate de concern, care rămâne în același timp sub un singur conducător). *Concernul subordonării* este creat, de regulă, pentru integrarea producției de-a lungul lanțului tehnologic, iar *concernul coordonării* – în scopul integrării unor astfel de tipuri de activități, cum ar fi conducerea unei politici financiare sau științifice și tehnice unice, politica de personal etc. [10].

Concernele industriale multisectoriale moderne constituie nucleul economiei țărilor dezvoltate; ele definesc strategia de dezvoltare a principalelor industrii, progresul științific și tehnic, produc majoritatea produselor industriale.

Deci, trei concerne americane, „General Motors”, „Ford Motor” și „Chrysler”, produc 98% din producția de mașini în SUA („General Motors” include 126 de fabrici în SUA, 13 – în Canada, producție și filiale de vânzări și distribuție în 36 de țări ale lumii; produsele lor sunt realizate prin propriile rețele de marketing și rețele de distribuitori, formate din peste 15 mii de firme).

În clasamentul mondial al celor 100 de concerne, prima poziție pe listă este ocupată de corporația petrolieră americană Exxon Mobil, urmată de compania petrolieră de stat chineză PetroChina. Pe locul trei se află producătorul american de computere, playere audio, telefoane și software Apple, care a crescut cu 10 poziții în ultimul an. În total, Statele Unite, a căror economie ocupă primul loc în lume în ceea ce privește capacitatea, sunt reprezentate în clasament de 38 de companii – cu două mai mult decât anul trecut.

BMW este marele concern german, înființat în anul 1916 și are sediul în München, Bavaria. BMW produce autovehicule în Germania, Brazilia, China, India,

Africa de Sud, Marea Britanie și Statele Unite. În 2015, BMW a fost al 12-lea cel mai mare producător mondial de autovehicule, cu 2.279.503 de vehicule produse.

Volkswagen este o companie constructoare de autoturisme din Germania. Cu vântul *Volkswagen* înseamnă „vehicul popular” sau „al poporului”, fiind preconizat de regimul nazist ca automobil pe care să și-l poată cumpăra oricare cetățean german. Compania și, în același timp, marca VW aparțin azi concernului Volkswagen Group (Volkswagen AG), ca mărime al patrulea grup de producători de automobile din lume, după General Motors, Toyota și Ford.

În Republica Moldova, la fel ca și în alte țări întreprinderile pot fi organizate sub formă de concerne. În anul 1999, în Republica Moldova a fost creată SA „Moldovagaz”, prin fuzionarea Concernului de Stat „Moldova-Gaz” SA și întreprinderea mixtă moldo-rusă „Aprogaztranzit” SA.

Concernul SA „Moldovagaz” poartă răspundere pentru utilizarea eficientă a întregului său patrimoniu, întreprinde măsurile necesare pentru integritatea și sporirea lui, asigurarea pe această bază a dezvoltării potențialului său de producție în scopul satisfacerii depline a economiei naționale cu necesarul de gaze și lichefiate [11].

Spre deosebire de asociația holdingului, subiecții concernelor au o independență mai mare în luarea deciziilor și o independență mai mare în activitatea economică. Deși granițele dintre aceste forme de asociere sunt condiționate. O diferență mai evidentă este că concernele sunt reprezentate în mod tradițional ca o companie de producție cu structurile sale subsidiare. Holdingurile nu pot fi, de exemplu, complet financiare, neavând propria producție.

În plus, concernele ar trebui să fie deosebite de alte forme de asociații de monopol: carteluri, syndicate și trusturi. Dacă se formează un concern pentru reducerea costurilor de producție prin combinarea companiilor din același proces tehnologic și se formează un conglomerat pentru o diversificare largă a afacerilor, atunci restul asociațiilor listate vizează în principal reglementarea nivelului prețurilor pentru produse similare, stabilirea cotelor pentru producția și distribuția piețelor sale de vânzare. Drept urmare, astfel de structuri sunt, în general, interzise de autoritățile antitrust.

Una din formele de asociere corporativă este cartelul. În cadrul cartelului, participanții săi sunt egali și nu își pierd independența, deși trebuie să se supună acordurilor stabilite. În situația sindicatelor este redusă concurența printre membrii asociației. Ei își păstrează independența de producție, dar își pierd independența comercială. Adică membrii sindicatului produc singuri produse, dar le vând prin birouri comune. Trusturile, pe de altă parte, sunt cele mai durabile asociații, deoarece membrii lor unesc atât forțele de producție, cât și mecanismele de marketing.

Avantajele concernului. Datorită integrării într-o singură rețea, subiecții conglomeratelor primesc avantaje care contribuie la creșterea competitivității fiecăruia dintre ei:

- în perioadele dificile, pot primi finanțare de la alte entități interesate;
- comerțul între entități se desfășoară la tarife preferențiale, permițând unor companii să ofere clienților obișnuiți, iar altora furnizări ieftine. Același plus se aplică activităților auxiliare interesate, de exemplu, companiilor de transport sau de asigurări;

- orice know-how și rezultatele activității de cercetare și dezvoltare devin proprietatea fiecărui subiect al conglomeratului;
- în caz de creație reciprocă între companii, acestea pot fi soluționate de un terț - „proprietarul” companiei; acest lucru împiedică conflictele să devină litigii costisitoare.

Dezavantajele concernului. Dezavantajele concernelor sunt legate în principal de faptul că reprezintă o formă de monopol. Mai mult, cu cât o companie este mai aproape de o poziție de monopol, cu atât scade concurența, ceea ce duce la următoarele consecințe:

- încetinirea progresului științific și tehnologic – atunci când o corporație nu are cu cine să concureze, ritmul de dezvoltare a tehnologiilor sale este foarte redus;
- este dificil pentru noile companii promițătoare să concureze cu gigantul;
- birocratizare – aparatul de management al unei imense asociații provoacă inevitabil numeroase acorduri și necesită o mulțime de costuri umane și de timp.

În concluzie, ținând cont de caracterul complex al organizării și funcționării concernelor, această formă juridică este mai rar întâlnită, ceea ce nu-i diminuează din importanță. Concernele din Republica Moldova se bazează pe respectarea legislației în vigoare, totodată, preluând și adaptând la contextul național și organizațional, diverse modele de gestiune corporativă internațională.

Bibliografie:

1. *Codul Civil al Republicii Moldova. Articolul 120. Concernul și întreprinderea concernului* [online] [citată 29.03.2021]. Disponibil: <https://muhaz.org/codul-civil-al-republicii-moldova-comentariu.html?page=37>
2. ȚURCANU, Gheorghe. Evoluția dezvoltării corporațiilor și a uniunilor corporative. In: *Economica*. 2013, nr. 4 (86), p. 22-27.
3. ТРУФКИН, А. Особенности стратегических альянсов транснациональных корпораций на современном этапе. In: *Вестник Московского Университета*. 2010, nr. 2, Серия 6, Экономика, Стр. 12-26.
4. *Ce este un concern?* [online] [citată 30.03.2021]. Disponibil: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Concern>
5. *Concernul – uniune de persoane juridice* [online] [citată 30.03.2021]. Disponibil: <https://ro.scribd.com/doc/272171743/Concern-UI>
6. *Activitatea anului gazier 2019 – 2020 al SA „Moldovagaz”* [online] [citată 30.03.2021]. Disponibil: <https://www.moldovagaz.md/pic/uploaded/docs/Activitatea-anului-gazier-2019-2020.pdf>
7. *Societatea pe acțiuni „Moldovagaz”* [online] [citată 30.03.2021]. Disponibil: <https://www.moldovagaz.md/rom/despre-companie>
8. *Концерн – Что такое Концерн?* [online] [citată 30.03.2021]. Disponibil: <https://neftegaz.ru/tech-library/economy/146724-kontsern/>
9. Концерн. В: *Большая Российская Энциклопедия* [online] [citată 30.03.2021]. Disponibil: <https://w.histrf.ru/articles/article/show/kontsiern>
10. *Преимущества и недостатки формы интеграции финансового и промышленного капитала* [online] [citată 30.03.2021]. Disponibil: <http://www.addere.ru/fpg/fp11.htm>

11. ШОРОХОВА, В. *Концерн как форма интеграции компаний* [online] [citat 30.03.2021]. Disponibil: <https://cyberleninka.ru/article/n/kontsern-kak-forma-integratsii-kompaniy/viewer>
12. HOTĂRÎRE Nr. 605 din 10-08-1994 cu privire la aprobarea Statutului Concernului de stat „Moldovagaz” [online] [citat 30.03.2021]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=82973&lang=ro